III. évfolyam 1909. május hó 22. szám.

Jánosháza és Vidéke

Társadalmi és helyiérdekü hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 8 korona
Félévre 4 korona
Negyedévre 2 korona

Dr. MARTON ADOLF
felelős szerkesztő és kiadó.
NOVÁK PÁL
szerkesztő.

A lap szellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez intézendők.
Megjelenik minden szombaton.
Nyilttér sora 40 fillér. Hirdetések megegyezés szerint eszközöltetnek.

A városbiró ügye.

Irta: Dr. Marton Adolf.

Legyen világosság!

Hónapok óta folyik a vizsgálat a jánosházai biró ellen, holmi községi és felekezeti pénz miatt.

Mi eddig ovatosságból és tapintatosságból hallgattunk, nehogy ártalmára legyünk az ügynek; nehogy egy ártatlan embert elore bünösnek mondjon ki a közönség. A vizsgálat a kellő mederben terelődött. Néhány oly adat birtokába jutottunk azonban, a melyből a tanulságot már most a vizsgálat befejezése előtt levonhatjuk.

Ha a biró bünös, bünhödni fog. Ha ártatlan, megkapja az elégtételt. Pálcát törni egy ember felett, mert rendetlen, hanyag volt — nem szabad. Eddig arról van szó, hogy a biró pénzt vett fel és azt magánál tartotta évekig, — de most egy részét lefizettették vele. Ez az a pont, melynél meg kell állanunk, erről akarunk most szólani.

A biró ezen ténykedéséből az következik, hogy nem tudja mi a kötelessége, mi a joga? A birónak joga van ahhoz, hogy a felektől pénzt átvehessen, de nincs joga a pénzt magánál tartani. A nemtudás nem igazolás. Viszont kötelessége is a pénzt felvenni, de kötelessége azt azonnal a pénztárnokhoz átutalni. A birónak nincs joga a képviselő-

annak határozata nélkül a község földjét eladni. Ha megbizása volt, akkor a vételárt kötelessége lett volna a község pénztárába beszolgáltatni. Itt is mulasztást követett el. Meg van határozva az is, hogy mily kiadásokat eszközölhet a képviselőtestület megkérdezése nélkül, de utólagos jóváhagyással. A község pénztárnokát azért fizetik, hogy a hozzáutalt pénzeket nyugta ellenébeu átvegye s a tüzmentes szekrénybe elzárja. Ha számlákat kell kifizetni, azokat kiegyenlitse. A pénztárnok tudja már a feltétele-

ket, mikor adhat ki pénzt s kinek az utalványozására. Hát minek a pénztárnok, ha a biró a ládafiókjában örzi vagy az imádságos könyvében tartja a község pénzét? Ha valamit csinált, a számlával utasitsa az illető iparost a pénztárnokhoz. Ez önkénykedés volt. Ha eddig előfordult ez, mi nem tartjuk oly nagy bünnek a biró eljárását. *Nem a biró a bünös.* Nagyobb bünös az orgazda, mint a tolvaj.

Miért huzódott ez a dolog 1905 óta maig?

Miért vették most észre, hogy valami nincs rendén?

A képviselőtestület a hibás, vagyis azok az ellenőrző közegek, kiknek kötelessége évről-évre a kiadások és bevételek ellenőrzése. A felelősség a képviselőtestületet terheli a biró tettéért, de nem a birót. Nem akarjuk a birót menteni, de véleményünket elmondjuk. Nem kell a birót most keresztre fesziteni, felakasztatni, ezzel Jánosházának dicsőséget nem szereznek. A mezőn, ha a gazt csak lesarlózzák, de a gyökerét nem vágják ki, a gaz még tovább burjánzik. Ki kell a gyökerét vágni, akkor a gaz elszárad. Ily ellenőrzés mellett jövőre jön egy más biró, annál is előfordulhat ez. A bióválasztásról máskor szólunk.

Reformálni kell a képviselőtestületet, hogy ilyen dolgok elő ne fordulhassanak, ez a tanulság a biró ügyéből.

Nem egyszer fejtegettük a képviselőtestület,

nem egyszer, hogy kiket kell odaválasztani. Most mossa a kezét a képviselőtestület Pilátusként!!!

Nem egyszer irtuk meg, hogy a képviselőtestoletbe olyanokat kell beválasztani, akik tudatában vannak hivatásuknak. Akik nem mint egy hülye, vagy mint egy Mungo. vagy mint egy Fejbólintó Bálint ülnek ott a tanácsteremben. Nem kell olyan, aki vagyonos, de korlátolt, a vagyon ugy szállt reá, mint a szamárra a fül. Olyan kell, aki Jánosháza érdekét a szivén hordja, annak

előmozditásán fáradozik s kész megvédeni annak érdekeit bármikor, bárkivel szemben.

A képviselőtestületi tagot ne vezesse az anyagi érdek ott a tanácsteremben, ha esetleg Jánosházáról van szó, hallgat, mert ha beszél. akkor kára lenne. Független, önálló, jó itélőképességü legyen az, aki odakivánkozik.

Mondhatjuk, szépen vigyáztak Jánosházára. Jánosháza pénze 1905 óta hever a biró imádságos könyvében és csak most, 1909-ben vették észre. Hátha elégett volna az az imádságos könyv? Hátha elfelejtette volna a biró? Kik téritették volna meg? 1905 óta miért nem vették észre? Azokat a képviselőtestületi tagokat kell felelősségre vonni, kik a felülvizsgálattal meg voltak bizva.

Kik a bünrészesek, a bünpalástolók?? — Akkor nevettünk volna egy nagyot, ha eladták volna Jánosházát és az sem tünt volna fel!!!

A ligetek, a berkek visszahangzottak volna a kacagásunktól. Most is nekünk van igazunk. Hibáztatjuk a birót annyiban, hogy nem kért maga ellen vizsgálatot, a legfőbb hibája az, hogy maig nem mondott le.

Mert mi azt kivánjuk, hogy legyen világosság!!

Méhtenyésztés fejlesztése a nép között.

Irta: Fehér István.

Ha körültekintünk falunk népe között, ha beszélgetünk egyik-másik gazdaemberrel, alig jön elő másról a szó, mint a nehéz megélhetésről. Zugolódnak Isten s ember ellen, mért nincs jobb termés, mért kell annyi adót fizetni stb. Pedig zugolódásuk még senkin sem segitett. Ha jól visszagondolnának dolgaikra, ha jól megbirálnák tetteiket, bizonyosan rájönnének, hogy

legtöbb esetben önmaguk a hibásak, de önszeretetük, — mint minden emberben. — annyira kifejlődött, hogy hibáikat mindig másokban keresik.

Tanulás, a tanultak jól felhasználása, kitartás teszik az embert ugy anyagilag, mint szellemileg gazdagabbá.

Sajnos, a tudásvágy, az elöre való törekvés a magyar emberben alig van meg, ragaszkodik az anyaföldhöz, ragaszkodik őseinek szokásaihoz, ujitásról, tanulásról hallani sem akar.

Ez az oka, hogy a földmivelő nép zilált anyagi viszonyok közt él, az az oka, hogy hibáikat mindig másokban találják meg, nem önmagukban.

Magyarország őstermelő ország. A földmivelésnek két osztálya van, u. m. a mezei gazdálkodás és a kertészkedés.

A magyar nép kezdettől fogva mindig a mezei gazdálkodásnak két szavával; a földmiveléssel és az állattenyésztéssel foglalkozott. Méhészetről, selyemhernyótenyésztésről, kertészetről, kivéve a szőlőtermelést, — háziiparról alig lehet szó.

Pedig mily könnyen foglalkozhatna a földmivelés és állattenyésztés mellett az emlitett gazdasági ágakkal bárki is.

Betakarulás után a gazda henyélésnek, tétlenségnek adja magát. Keresztül pipázgatja a telet anélkül, hogy Istennek a drága napját valami hasznosra forditaná. Amit keres a dologidőben, elfogyasztja azt télen át. Számadása rendesen zéróval, vagy mi még rosszabb, minusz vagyonnal végződik.

Pedig mily hasznosan tölthetné el az időt!

Minden vidéknek meg vannak a maga kiaknázatlan kincsei, igy hát mindenki szerezhetne magának mellékjövedelmet, ha akarná és ha tudná a módját.

De az a baj, hogy sok község lakósa nem ismeri azokat a módokat, melyekkel magának mellékjövedelmet szerezhetne, sok, ha ismeri is, nem forditja saját hasznára.

A sok mód közül csak a méhészetről kivánok megemlékezni.

A méhészet egyike a legjövedelmezőbb mellékkeresetnek, mely csekély befektetés után hamarosan meghozza busás kamatait.

Magyarország éghajlat viszonyai a méhtenyésztés tekintetében épen megfelelő.

Mézelő virágai, melyeknek fajai pár százra tehető, mindenhol feltalálhatók. A természet mindig teritett asztallal várja a kis méhecskéket, kik szorgalommal, kitartással gyüjtögetik virágról-virágra az édes nektáriumot, melyből mézet készitenek.

Kérdezem, mégis miért nem foglalkoznak többen méhészettel; miért nem foglalkozik a köznép, kinek csakugyan volna alkalma és módja foglalkozni vele? A felelet nagyon rövid, nem ért az okszerü méhtenyésztéshez.

Mig kasokkal méhészkedett, addig tudott felmutatni eredményt, de ma már, mikor erdeink, réteink, mocsaraink pusztulófélben vannak, kasokkal vajmi kevés eredményt tudna produkálni.

De hát hol keressük a hibát? Senki másban nem találjuk fel, mint magában a népben, ki nemtörődömségével ássa meg saját jólétének sirját.

Ezt a hibát a népiskolának, az iskolafentartónak s az egyesületeknek kell helyrehozni.

Neveljen az iskola az életnek! Azt tanulja a gyermek, minek az életben hasznát veheti, mivel kenyerét megkeresheti.

Ugy az állami, mint a latin és görög szertartásu katholikus iskolák részére kiadott tanterv előirja a gazdasági gyakorlatokat.

Hol végezze a tanitó a gyermekekkel e gyakorlatokat? Azt felelhetné rá valaki, hogy a faiskolában. Természetesen megtanulhatná ott a fatenyésztést, de kérdés, hogyan?

A faiskola községi intézmény. Rendesen a tanitó szokta kezelni, ki, ki is vezeti a gyermekeket, hogy oltsanak, szemezzenek stb.

Gyakorlatlan lévén a gyermek ezekben a munkákban, sokat elront, — különösen mikor először végez valamely munkát, — s ha ilyenkor jönne a felügyelő, bizonyosan »rosszul kezelt«-nek minősitené a faiskolát; amellett még elég gyümölcsfát sem tudna előállitani a község részére s ez meg a tanitónak nem válnék dicsőségére.

Adjon az iskolafentartó az iskolának egy kertet, melynek egyik részében gyümölcsfatenyésztést, a másikban konyhakertészetet, a harmadikban méhészetet stb. üznének a gyermekek.

A tanitó felügyelete alatt álljon e kert s intézkedhessék benne szabadon.

Azonkivül tartson egy segédmunkást, ki a nehezebb munkákat végezné el.

A gyermek mindent gyakorlatból tanulna meg. Nem száraz betüt, életet tanulna.

Azt hiszem, előbbre vinnők ezzel a gazdasági ismétlőiskolák ügyét is.

A gazdasági egyesületek pedig azért alakuljanak, hogy eszmecserék és tanulás által képezzék önmagukat,

Bizonyosan nem henyél az a nép télen sem, mely ismer valamely mellékfoglalkozást.

Például, ha a község lakossága méhészettel foglalkozik, az télen át kaptárokat, méhészeti eszközöket stb. készit, ezzel elmaradna a sok korcsmázás is, mely oly sok bajnak az okozója.

Ha a felhozott hibák kellőképen orvosoltatnának, nem hallanánk anynyi zugolódást, a nép között, hanem megelégedettségében megadná Istennek, ami Istené, királynak, ami a királyé.

Régen.

I.

Te kartonszoknyás kis lányka voltál,
Én iskolába járó kis deák.
Ép ugy mint mostan-bóditó tavasz volt
És illatot lehelt minden virág.

Emlékszel-e? . . Mig koszoruba füztük
A tarka rét szines virágait,
Bohó szivvel ezrével szövögettük
Az ifju évek legszebb álmait.

És jártunk-keltünk reggeltől napestig.
Játékunk félbe csak akkor maradt,
Ha — kifáradva — leültünk pihenni
A patakmenti árnyas fák alatt.

Miről se tudva, dalolgatva, játszva,
Oly gyorsan teltek-multak a napok
S hogy játékinkat elölről, kezdhessük
Csupán azért vártuk a holnapot.

II.

Tavasz van most is. A virágos fákon
Most is dalol a lombok közt madár.
Minden a régi, épen ugy mint akkor,
Csak te, meg én nem vagyunk ifjak már.

Az ifju évek gondtalan világa
Elmulott régen, gyorsan tova szállt,
Az álom kergetés, a dal, a játék
Sulyos robot, nehéz munkára vállt.

A terhes élet igáját vonszolva
Oly lassan mulnak-telnek a napok.
Mióta eljöttem arról a tájról,
Azóta oly elhagyott vagyok.

Titokban meg-megsiratgatom most is,
— Igy tavasszal, mikor sok a virág —
Azt az időt, mikor te kis lány voltál
S én iskolába járó kis deák.

Novák Pál.

Heti krónika.

Áthelyezés. Udvardy Miklóst, a jánosházai állomás főnökét, aki az itteni társadalomban nagy közkedveltségnek örvendett, junius 1-én áthelyezik Pápára állomásfőnöknek. Távozását mi is fájlaljuk.

Pünkösdi melléklet.

Pünkösd napján.

Tudja a jó Isten, hogy miért nem adnám,
Mikor a harang szól piros pünkösd napján!
Fénynyel, boldogsággal
Lelkemet megrakja . . .
Lelkemből köszöntlek,
Piros pünkösd napja!

Mosolyogva kelünk a nagy ébresztőre,
Kicsal a faluból virágos mezőre.
Sokkal szebb, mint máskor,
A gyöngyharmat rajta . . .
Lelkemből köszöntlek
Piros pünkösd napja!

A harangszót játszi szellők messze hordják.
A dalos madarak dalukkal megtoldják.
A pünkösdi rózsa
Kinyilik, hallgatja
Lelkemből köszöntlek
Piros pünkösd napja!

Templomozni készül, aki falu népe,
Édes boldogságtól ragyog fel a képe.
Fölzeng az orgona,
Dal száll ajkról-ajkra . . .
Lelkemből köszöntlek
Piros pünkösd napja!

Mintha látnám most is: száll a lángnyelvecske,
A lángoló hitnek, az erőnek lelke,
E hit a megnyugvás
Forrását fakasztja . . .
Lelkemből köszöntlek,
Piros pünkösd napja!

Dunántulra kelve, a mezőre mennek,
Vége-hossza nincsen a játékos kedvnek.
Még az öreget is
A jókedv megkapja . . .
Lelkemből köszöntlek,
Piros pünkösd napja!

Szilaj paripákon a legények szállnak,
Vajjon ki akad meg »pünkösdi király«-nak?
Örömkönnyet sír a
[illegible]
Lelkemből köszöntlek
Piros pünkösd napja!

Majd vig dalolás közt a lányok csoportja
»Pünkösd királynőjét« megköszönti sorba,
Virágkoronáját
Fején büszkén tartja . . .
Lelkemből köszöntlek
Piros pünkösd napja!

Esti harangszóval hazamennek szépen,
Szép ősi erények virágos ölében
Fakadt emlékeknek
Lelkünk örök rabja . . .
Szivemből köszöntlek
Piros pünkösd napja!

Fülei Szántó Lajos.

Legyen a tanitónak jelleme!

A jó tanitó olyan ember, kinek sokkal többet tudnia kell, mint amennyit tanit, hogy igy értelemmel tanithasson. Magasztos szellemmel kell birnia, hogy magatartásának azon méltóságát megőrizze, mely nélkül a család és szülőiház bizalmát sohasem sikerül megnyernie; mindenkinek példányképe lévén, mindenkinek tanácscsal szolgálhasson. Az állásával legyen megelégedett. „Ha az Istentől azon magasztos feladattal bizattál meg, embereket képezni, — mert hivatatlanok nem birnak azon joggal az iskola szentélyébe behatolni, — kell, hogy eszményi ember légy, vagy legalább törekedned kell azzá lenni, másként működésed gyümölcstelen vagy káros, mert a nevelés terén a mester tanitványait csak azzá képezheti, amivé ő maga lett. A kezére bizott emberi lényeket tanitás és példaadás által nemesitse és tökéletesbitse, aki ellenkezőleg cselekszik, valóságos bünt követne el az ifju nemzedék ellen, ha neki azon ismereteket nem nyujtaná, melyek boldogulására okvetlen szükségesek.

A tanitónak legyen jelleme! Az ifjuság reá tekintsen, mint világitó toronyra, mely a magaslatról ingadozás nélkül fénylik és mindenkor, éj és vihar idejében is, az igaz utat megmutatja. Amit a tanitó mond, gondol és cselekszik, az legyen szép és utánzásra méltó. Ingadozás jobbra vagy balra, megtöri őt ugy a nagyok, mint a kicsinyek bizalmától; gyáva csuszás-mászás, önállóságának önkénytes feladása és rangi méltóságának eltagadása, őt a közmegvetésnek teszi ki. Az a tanitó, aki lelkében vágyat érez *alázatoskodni és tálat nyalni*, legyen *inas*, öltsön fel *libériát* és menjen az előszobába; az iskolában nincs számára hely.

A jellemhez nemes lélek, tiszta érzelem, lelkiismeret és erős akarat szükséges. Csak az, aki ezen magasztos tulajdonokkal rendelkezik, képes a jót felismerni, a szépet szeretni, az igazat akarni és a legjobbat tenni, csak ilyen egyén méltó arra, hogy *tanitó* és *nevelő* legyen. Az ilyen embert mindenki, még feljebbvalója is, tisztelni fogja, mert a jellem előtt mindenki meghódol. A jellemhez azonban tapintat is kell, a mely ugyszólván osztönszerüleg megmutatja mi az illő és mi nem, mit kell bizonyos helyzetben tenni, hol vannak azon korlátok, melyeken tul menni nem szabad.

A tapintatos tanitó aljasságot sohasem fog elkövetni [illegible]

Tanitványaival való érintkezéseiben mindig megtudja találni a helyes mértéket a szigor és engedékenység közt. A szülők iránt éppen olyan előzékeny és nyájas, mint szilárd és hajlithatlan akkor, midőn valamely elv megvédése forog fenn. Különös tekintettel legyen arra, hogy egy több tanerős iskolánál tanitótársával *békességgel éljen*, ha azt akarja, hogy működése áldásos legyen!

A társas életben is osztatlan rokonszenvvel és mély tisztelettel fogadják, mert nála durvaság és önhittség éppen olyan ismeretlen, mint népszerüség utáni hajhászat! bir annyi szerénységgel, hogy magát tulbecsülése által ne vakitsa, de viszont jól tudja, mivel tartozik hivatásának, méltóságát hogyan kell megóvnia. Csak az, ki önmagát becsüli, vivhatja ki mások becsülését is, aki magát földig lealázza, nincsen joga panaszkodni mások általi leláztatása miatt.

Szünetlen jámborság, szeplőtlen viselet a kötelességnek lelkiismeretes teljesitése, nemes büszkeség, meleg szeretet, nyájasság, igazságosság, megvesztegethetlen igazságérzet, megelégedettség, igénytelenség, határtalan odaadás és áldozatkészség, a magasztos cél, melyet Isten elénk tüzött, mindig szem előtt tartása azon drága erényeknek, melyek az igazi tanitó szivét ékesitsék, melyek őt a társadalomban minden zaklatás és izgatás, minden szellemi és anyagi nyomoruság, (melyek életét olyan sokszor keseritik,) fölé helyezik. „Ha tehát a helyzet embere vagy, az igazi utat a kövek és tövisek közt is megtalálod."

„Pädagogus"

Hivatalnok urak.

Részlet Földes I. nagy sikert aratott szinművéből.

A jelenet, amelyet közlünk, Földes drámájának legszenzációsabb része, az, amely eldönti a dráma egyik tragikumos alakjának, Róth bácsinak sorsát.

A jelenet szereplői Barna, Róth, később Brohser, majd Mari és két gyári munkás.

Barna (erőltetett nyugalommal,) Nagy bajban vagyok, barátom! . . . Borzasztó bajban vagyok! . . . És ott tartok, hogy . . . hogy . . . ujra (izgatottan) . . . hogy te beléd belekapaszkodom! . . . Te fogsz engem megmenteni!

Róth. E' so! Also du hast ká apropénz, was? Nu! Hundert, oder zwei hundert Kronen, auch drei hundert Kronen kann ich dir geben . . . Tegnap megint nyertem a börzén. Nanná! Majd nem nyerek! Hiszen a fizetésemből akkor sem tudok megélni, ha megpukkadok! Also Gabi! 300 Kronen.

Barna (erőltetett nyugalommal). Az nekem kevés, Róth bácsi. Egy nagy összegü állandó mellékjövedelemre volna szükségem.

Róth (rábámul). Egy nagy összegü állandó mellékjöv . . . So? Dann geh zu Rotschild! Mit akarsz én tőlem?

Barna. Ide figyelj, Róth bácsi. Én tudom az utját . . . én tudom a módját!

Roth. Hát ha meg tudod, akkor mért sirtál?

Barna. Mert nélküled semmit sem tehetek. A te segitségedre van szükségem.

Róth. Nu, lass hören!

Barna. Én egy rendkivül kedvező ajánlatot kaptam a Glás[illegible] kinálnak, ha bevezetjük hozzánk az olajukat.

Róth. Aber geh! . . . Az olaj? Az egy piszok olaj!

Barna. De gondold meg! Óriási proviziót ajánlanak, a melyen mind a ketten megosztozkodnánk.

Róth. Aber, Gabi! Mi jut neked eszedbe? Te azt biszed, hogy én csalni fogok? Én fogok csalni? Én csalni? Bist du meschüge gewerden?

Barna. Ugyan kérlek öregem! Nekem ne beszéli.

Róth (rábámul). Wie heisst, neked ne beszéljek? Wie verstehst du das? Neked ne beszéljek?

Barna. Jó! Hát, hogy magyarázod meg azt, hogy az olaj-próbákon az ország legjobb olajai mindig rossznak bizonyulnak és éppen a csetneki, csak a csetneki jó?!

Róth. Hogy hogyan magyarázom meg, Gabi? Bist du nicht meschüge geworden?

Barna. No Igen! Például az általánosan dicsért Gláser-olaj éppen nálunk nem akar funkcionálni. Mi annak az oka?

Róth. Hogy mi az oka? Az az oka, hogy a Gláser-olaj, az egy piszok olaj! Az olaj? . . . Akkor én is olaj vagyok! Hogy miért jó a csetneki olaj? Mert az jó olaj!... Aber fein! Hiszen ma reggel is próbáltuk aztat a hires Gláser-olajat. Nu, was soll ich dir sagen? Majdnem tönkrementek a gépek!

Barna. Hát vedd tudomásul, kedves Roth bácsi, hogy amit ma reggel Gláser-olajnak próbáltál ki, az is csetneki olaj volt.

Roth. Wass? . . . Mir willst du das

bemesélni? Mir? . . . Gabi, te meg fogsz bolondulni!

Barna. Ide figyelj, öregem. Mielőtt ezzel az ajánlattal fordultam hozzád, előbb ki akartalak próbálni. No igen. Azt akartam megtudni, hogy lehet-e veled valamit csinálni? És ma reggel, amikor te nem voltál a raktárban, az egyik szolga, bizalmasom, az én parancsomra kihengeritett egy csetneki olajoshordót a raktárból. Azt a hordó olajat aztán átküldtem a Gláser-gyárba, ott áttöltötték a csetneki olajat a saját hordójukba és a Gláser-gyár kocsiján visszaküldtem hozzád próbára. És a próba mindenképpen sikerült. Kisült, hogy a csetneki olaj is piszok olaj, ha te akarod, azaz, ha én akarom!

Róth (kidugja a nyelvét, fejét vakarja). Was? . . . was? . . . Das hasst du gethan?

Barna. Kiderült, hogy a csetneki olaj is tönkre teheti a gépeket, ha Gláser-olajnak nézik!

Róth. Na ja! . . . Hát mért nem szóltál? Hát honnan tudjam én, hogy a Glaser-hordóban is csetneki olaj van! (Kacagva üti Barna hátát.) Aber, Gabi! Te vagy a legnagyobb Gauner a világon, — te vagy még egy nagyobb Gauner, als ich selber!

Barna. Én csak azt akartam tudni, hogy lehet-e veled beszélni? És amint látom: lehet. Hát kérlek, légy szives gondoskodni, hogy ezentul a csetneki olaj legyen a piszok-olaj és a Gláser-olaj a jó olaj. Akkor aztán osztozkodhatunk a provizión. Ne félj. Az kétszer akkora lesz, mint amennyit a csetneki ad néked. Mennyit kapsz a csetnekitől?

Róth. Mennyit? . . . Hát mennyit? . . . 10 százalékot a bruttó összeg után.

Barna (aki észrevétlenül feljegyzi.) A Gláser-gyár 20-at fog adni. Ne félj, te nem fogsz károsodni.

Róth (kissé gyanakodva.) Hanem, mondjad csak, Gabikám, ha te olyan biztos voltál a dolgodban, mért voltál az előbb so schauffirt? . . . Was?

Barna (zavarban, izgatottan.) Mért? . . . Hogy mért? . . . Tudod . . . az borzasztó, mikor az embernek el kell határoznia magát, hogy gazember lesz? . . .

Róth. Gazember? Mért gazember? . . . Mert a Herr von Brohser zsebében kevesebb marad néhány forinttal? ! Hát nincs a zsebében elég? Én megpukkadnék, ha annyi pénzem volna! . . . És ő nem akar megpukkadni! . . . Ist doch wahr! Unseranert majdnem a guta üti meg, annyit dolgozik, und der Herr von Brohser, der gauner, nem csinál semmit egész áldott nap, und steckt die guten, feiner Hunderttausende ein! So ein Gauner! . . . Hát ha azt az embert néhány forinttal megkisebbitted, gazember vagy te? Vagy gazember vagyok én? Was? Nu, sprich doch!

Barna. Hát . . . hát . . . neked könnyü már beszélni! De nekem!

Róth. E'so! Te csak azt akartad ezzel mondani, hogy ezért voltál so schauffirt? was? . . . Na ja, nein Kind . . . akkor, tudod: . . . amikor én is először csináltam, én is schauffirt voltam . . . én is azt hittem, hogy gazember vagyok! . . . De most már! . . . Na! . . . Mért legyek én gazember! Legyen a Herr von Brosher a gazember! Na ja, mein Gott! Én csak őt röviditem meg néhány forinttal és ő birja! De ő száz meg száz embert rövidit meg, olyanokat, akik majd meg pukkadnak, olyan szegények! Hát legyen ő a gazember!

Barna. És mikor volt az, Róth bácsi?

Roth: Micsoda?

Barna: Az első manipuláció . . .

Roth: 10 év előtt. A feleségem gyerekágyban feküdt a Mórickával . . . Az Ella, meg a Pali sarlacht kaptak . . . Ich bitt' dich! Du weist ja, was das heist! . . . Nem volt pénz a háznál! . . . Csak három beteg és egy kisbaba! . . . Akkor jött az ügynök! Der Agent von der Csetneki . . . Wass soll ich dir sagen . . . Éjjeleken gondolkoztam, járkáltam, mint egy bolond . . . Az ügynököt kidobtam . . . Visszajött! . . . Ich war schon ganz meschüge! . . . Fel és alá járkáltam a szobában . . . Három beteg . . . kis gyerek . . dajka kellett . . . Nem volt pénz . . . Na, was tutman jetzt?! . . . Was tutman jetzt?! Ugorjak bele a Dunába? Hát mondjuk, hogy beleugrottam már . . . mi haszna van abból a beteg asszonynak, a beteg gyerekeknek, a kisbabának? . . . Elfogadtam a proviziót. Ich schwore dir! csak a családomnak tettem! Csak a családomnak!

Barna: (reszkető hangon majdnem sirva). Én is! . . . Róth bácsi! . . . Én is! . . Csak a családomért! . . . A Renéért! . . . a Paliért! . . . a Janikáért!

Róth: (szemét törli). Mir willst du das sagen, mein liebes Kind? . . . Ich hab' das mitgemacht! (Hosszu csönd).

Róth: (torkát köszörülve). Also, mein lieber, guter Gabi, mi meg fogjuk ezt a G'schäftet csinálni. Gut?

Barna: (összeszedi magát). Csak egy kérdést még, Róth bácsi!

Roth: Nu, lass hören!

Barna: Valamit szeretnék még . . . Ugyanis attól félek, hogy egyszer rajtakapnak bennünket!

Róth: Aber geh!

Barna: Hát mit csinálsz te tulajdonkép azokkal a próba-olajokkal?

Róth: Aber, das ist ja ganz einfach! . . Az a Horváth, der weisst nichts von seinem Leben zu sagen! . . . Und der Herr von Brohser! . . . Der ist ein Dummkopf! . . . Az mindig fülel, meg szagol, ott, a hol hiába fülel, meg hiába szagol! . . . Pedig a dolog olyan egyszerü! . . . Van két jó emberem a gépházban: . . . Die kriegen von mir 10 korona, einmal 20 korona. Aztán finoman szitált homokot kevernek bele az olajba! Szitált homokot! Aber fein!

Barna: (aki titkon jegyez). Hogy hivják azt a két embert? Megbizhatók?

Róth! Zwei geschikte, becsületes ember! Te is ismered őket. A Nagy Pál, meg a Szmola János. (Észreveszi, hogy Barna jegyez, nyugtalanul) . . . Mit irsz, te Gabi! . . . (Izgatottan.) Gabi! Wass schreibst du um Gottes Willen?

Barna: (nagy zavarban.) Levelet . . . egy levelet . . levelet . . . Róth bácsi!

Róth: (egyre izgatottabban). Was? . . . levelet? . . . Most? . . . Wass soll das heissen, Gabi!? . . . Hadd látom azt a levelet! (Kikapja a kezéből az irást, izgatottan felteszi a cvikkerét. Olvassa). Nagy Pál és Szmola János szitált homokot . . .

Barna: (ki akarja venni a papirt a kezéből). De Róth bácsi!

Róth: (kiabálva) Lass mich gehn! (Olvas) „Tiz év előtt, amikor a feleségem gyermekágyban feküdt . . ." (Kiabálva) Mi legyen ez Gabi! . . . Was ist das Gabi?! Te leirtad amit én elmondtam! . . . Te el akarsz engem árulni, Gabi! Du Gauner! Du Gauner! . . . Du Gauner! (Rá akar rohanni.)

Barna: (menekül előle). Bocsáss meg Róth bácsi! A Brohser ur parancsolta!

Róth: Was?! . . . A Brohser ur? . . . Gabi! Te engem becsaptál! . . . Kivetted a titkomat! . . . Agyonütöttél! Te rabló! Te gazember! . . . Te gyilkos! . . . Gyilkos!

Barna: A Brohser ur parancsolta!

Róth: A Brohser ur?! (Darabokra tépi a papirt.) Gabi! Hát ez a barátság?! Ez a barátság?! No hát lefogom tagadni! Azt fogom mondani, hogy hazudsz! Hogy nem mondtam semmit! . . . Le fogom tagadni . . . Le fogom tagadni!

(Brohser kijön a hálószobából.)

Barna, Brohser, Róth.

Brohser: Le fogja tagadni? Én is hallottam! Két tanu előtt vallott?

Róth: (rámered, összefonja a karját). Ah, der Herr von Brohser is auch da?! . . . So? Schöne Geselschaft. Wirklich! Schöne Gesellschaft! (Siró, csuklóhangon.) Gabi. Was hast du mir gethan? . . . Gabi! Mit csináltál a családommal . . . Mit csináltál a gyermekeimmel? Mit meinen schönen, guten Kindern?! Gabi! A feleségemmel?! Mit meiner, braven, guten Frau?! . . . És az Ellával?! . . . Gabi! Mit csináltál az Ellával?! . . . Az Ellával? . . Az Ellával? . . . (Ezalatt az ajtó felé hátrált, most megfordul, felszakitja az előszoba-ajtót és elrohan, az ajtó nyitva marad utána.)

Barna: (irtózva). Brohse ur . . . Brohse ur . . .

Brohser: (ajkat harapdálja, de azért nyugodt hangon), Csak semmi érzékenység, barátom! Hiszen ez egy gazember, egy tolvaj! (Pillanatnyi szünet.)

René: (hangja az előszobából). Mari, ki volt az? (Bejön.)

Barna, Brohser, René, majd Mari, később Nagy, Szmolla.

René: Gabi, ki volt az az ember, aki innen kiszaladt? Mintha a Róth bácsi lett volna. Olyan különösen nézett rám, mikor elrohant mellettem . . .

Barna: (nem felel, a földre néz.)

René: (Brohsert megpillantva) A Brohser ur!

Brohser: Nagyságos asszonyom! (Kivülről valami zuhanás hallatszik, utána kiáltozások az udvarról.)

Mari: (hangja az előszobából). Jézus Máriám! . . . (Egy pillanatra megjelenik az ajtóban.) Az az ur, aki az előbb itt volt . . . Jézus Máriám! (Eltünik az ajtóból.)

Barna: (kifut az előszobába, rögtön visszafut, zokogó hagon): Brohser ur . . . a Róth bácsi . . . leugrott az emeletről!

(René irtózva néz Barnára és Brohserre.)

(Nagy és Szmolla már előbb, Mari sikoltására kijóttek az ebédlőből.)

Brohser: (tompa hangon Nagyhoz és Szmollához): Emberek, maguk visszamehetnek vele a gyárba . . .

(Nagy és Szmolla el.)

Barna: Brohser ur! . . . a Róth bácsi kitörte a nyakát! . . . A Róth bácsi kitörte a nyakát.

(Függöny gyorsan legördül.)

Lapunk olvasó közönségének kellemes pünkösdi ünnepeket kíván a Szerkesztőség.

Aranylakodalom. Szép és lélekemelő ünnepélynek voltak szemtanui Kenyeri és a szomszéd község lakói. Ugyanis Szatlmayer János kántortanitó folyó hó 27-én ünnepelte házasságának 50 éves jubileumát. Délelőtt 10 órakor a rom. kath. templomát majdnem zsufolásig megtöltötte a hívők serege. A kenyeri plebános igen szép beszédet mondott a házaspárra; ennek végeztével a templomból kiindulva az utcán a község érdemes birája a község nevében igen megható szavakkal üdvözölte volt tanitóját. Szünni nem akaró éljenzés közepe közben a tanitó-pár lelke. Alig maradt szem, mely ne könnyezett volna napot is megérhette családja és a község. A lefolyt 1908. évben pedig ott működése 50 éves jubileumát ünnepelte.

Az országos vásár május 24-én igen gyéren volt látogatva. A déli órákban jövő záporeső egyszerre véget vetett a vásárnak. Marhákban nagy volt a felhajtás, de kevés volt vevő.

Kerti mulatság. A jánosházai Katholikus kör 1909. junius hó 13-án a Korona szálloda kertelyiségében »Zászló-alap«-ja javára zártkörü táncmulatságot rendez. Belépődij: személyjegy 1 K, családjegy 2 K. Tekintve a nemes célt, felülfizetéseket köszönettel fogad a rendezőség. E mulatság a farsang óta az első s épen ez oknál fogva valószinüleg egyike lesz a legsikerültebb nyárimulatságoknak.

A celldömölki Kossuth-párt gyülése. A celldömölki választókerület függetlenségi és 48-as Kossuth-párt végrehajtó bizottsága f. é. junius 3-án délelőtt 11 órakor Celldömölkön, a parthelyiségben (Tóry-féle vendéglő nagytermében) gyülést tart. Kivánatos, hogy tőlünk is minél számosabban megjelenjenek.

Visszautasitott alapszabályok. A helybeli „Chevra kadischa" temetkezési egylet alapszabályainak a jóváhagyását a belügyminiszter megtagadta, mert a törvény csak izr. vallást ismer, de nem orth. izr. — A „schulchan aruch" — (ritualis codex)-et sem fogadják el mérvadónak, továbbá törlendőnek mondja ki a kézi zálogadásra vonatkozó rendelkezést. A követelt dijak minimuma és maximuma egy ötödrészre leszállitandó.

Az árkok befedése. Nemrég hivtuk fel az elöljáróság figyelmét a nyilt árkok veszélyes voltára, hétfőn éjjel már volt áldozata. Egy szorgalmas kompánia, amely a görögöket követi, amennyiben az éjjelt is napalla teszi, hogy minél több munkát végeztessen, éjfél után a kellő dőzsöles után nyugovóra tért. Utjokat a Mária-kert előtt levő ároknak vették, amelyen egy keskeny átjáró van, de nincs rajta korlát. Mégis mozog a föld, mondja az egyik, igazad van pajti — volt a válasz, mondja a másik. E pillanatban egy tompa zuhanás, majd egy vésztjósló hang törte meg a csendet, mert a földmozgását hirdető tudós az árokba esett. A jó pajtások hozzásiettek megtudni, hogy mi történt? Eltört a karom, nyöszörögte a tudós. A mozgást már a nyugalom váltotta fel, nem tudott felkelni — kificzamodott a bal keze. Azon átjárónál van lámpa, de az nem azért mered az égnek, hogy égjen ha kell, hanem az egy jelző lámpa. Ilyenek ha égnek, akkor terjed egy kis világitás. Kérünk oda sürgősen korlátot.

Tűz N.-Keresztúron. Tompa Pál keresztúri lakos szérüs-kertjében máj. 23-án egy szekér szalma ismeretlen okból kigyulladt, de a tüzoltok gyors megjelenése folytán, dacára a nagy szárazságnak, csakkamar eloltották.

Majális. A kemenespálfai ev. nőegylet 1909. május 30-án Rosta Károlyné zöldes kertjében zá

Leharapta feleségének a fülét. Krausz Rudolf jánosházai cukorkereskedő igen rendes ber, a felesége mégsem akart főzni neki, nohót ő maga akart főzni. De nem oda Buda! Az asszony nem engedett a maga jussából, Krausz meg mérges lett; össze is veszett oldalbordáiával hogyan — hogyan sem, egyszer csak szájába került a mama füle, aztán végre egyszer csak, valahára kibékültek ugyan, de a törvény Krauszt mégis 4 hónapi fogházra itélte.

Hamis 20 filléresek. A jánosházai országos vásárban Mankovics Sándor sümegi lakos hamis 20 filléresekkel fizetett, de a portyázó csendőrök rajtacsipték s az celldömölki járásbiróságnál feljelentették.

Furfangos adós. Gosztola János simonyi lakos 1000 koronával tartozott a szomszédjának, de reá sem kamatot nem akart fizetni, sem a tőkét törleszteni. Valahányszor eladott marhát, gabonát vagy disznókat, amit megtudott a szomszédja, mindig azzal mentegette magát, hogy a kapott pénzt elvesztette, tehát nem fizethet. A mult szerdán ismét disznókat hajtott a jánosházai hetivásárra, mert a szomszédja most nagyon szorongatta a pénzét. Mihelyt eladta a disznókat, azonnal a helybeli csendőrőrsre szaladt, hogy ellopták a kocsijáról a pénzét. Az egyszer nem sikerült a turpissága, mivel az ügyes őrsparancsnok először is őt akarta megmotozni, hátha nála van a pénz? A fogás jónak bizonyult, mert a csizmaszárban tényleg megtalálták az elveszettnek mondott pénzt.

Ismeretlen csavargók. A balozsai erdőszélen máj 23-án a helybeli csendőrök két gyanus alakkal találkoztak, kiknél semmiféle igazolványt nem találtak, hanem 197 korona készpénzt (néhány ropogós 50 K bankjegy). A csendőrök a celldömölki szolgabirói hivatalhoz kisérték őket.

Fejedelmi asztalkészlet. Valódi aranyból kelt most általános feltünést a főváros legelőkelőbb utcája: a Kossuth Lajos-utca egyik kirakatában, mely előtt a nap bármely szakában a bámulók egész tömege áll. A 36 darabból álló készlet, a Gyermekvédő Liga által rendezett tárgysorsjáték főnyereményét képezi s ugy méreteinél, valamint művészi kidolgozását tekintve is igazán fejedelmi és méltó a megtekintésre. Ha a liga sorsjegyek vevői csupán ezen egy nyereményre pályázhatnának, akkor is érthető volna az az élénk kereslet, mely e sorsjegyek iránt megnyilvánul s mennyivel inkább akkor, ha figyelembe vesszük, hogy a liga sorsjegyek mindegyike feltétlenül nyer egy arany vagy ezüsttárgyat s igy e sorsjegyek vevői ugyszolván minden kockázat nélkül még egy humánus intézményt is támogathatnak. A ki tehát az elhagyott gyermekek nyomorán enyhiteni óhajt és emellett még egy szép emléktárgyra is szert akar tenni, az siessen és vegyen ezekből a sorsjegyekből, melyeknek húzása f. é. julius 1-én lesz és melyek darabonként 1 korona 50 fillérért az összes dohanytőzsdékben kaphatók.

Elejtett beszédek.

A. Mégis jó vizsgálóbiró lett volna belőled.

B. Miért.

A. Mivel minden ténykedésednél rendkivül körültekintő vagy és mindig fején találod a szeget.

B. Nem értem.

A. Hát a héten előfordult incidensnél mindjárt tudtad honnét fuj a szél!

B. Ennek meg van a magyarázata. Tupod pajtás a biblia szerint a zsidóknak csak azon állatok husából szabad enni, amelyek két csülkűek és kérődzők. A disznó kétcsülkü, de nem kérődző, hát azért nem szabad. Ha valaki bünös, az mentegeti magát legjobban. Az ilyenre mondják: „kiugja a kóser disznóban."

Legujabb!

Lapzártakor értesülünk arról, hogy a városbiró a helyettes biróval együtt benyújtották lemondásukat.

Egész éven át nagy raktár, nagy választék!

mindennemü kész férfi és gyermekruhákban.

Hova, hova pajtás oly sietve?? Megyek **Csoh Kálmán** és fia kész férfi és gyermekruha nagyáruházába!! Miért éppen oda?? mert ott nagy választékban talál bárki izléses férfi és gyermekruhákat, már 2 koronától feljebb minden szinben, minden nagyságban, s a legolcsóbb árban. Ahol nagy figyelem fordittatik a rendelt munkára is, mert elsőrendü munkások s kitüntetett szabászok vannak. Kockázat kizárva, mert nem tetszés esetén az árut, ha rendelt is visszaveszik s a pénzt is visszaadják.

Kirakatunk megtekintése után meggyőződést szerezhet olcsó s izléses munkával bárki

Tisztelettel

Csoh Kálmán és Fia

Jánosháza (Vasmegye.)

Hirdetések felvétetnek Jánosháza és Vidéke kiadóhivatalában.

Stock-Cognac Medicinal

szavatolt valódi borpárlat

CAMIS és STOCK

gőzpároló telepéből

BARCOLA.

Egyedüli Cognac-gőz-főződe állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható Jánosházán: minden jobb üzletben.

Állandó nagy raktárt tartok építkezési célokra és bármilyen cement munkához a legjobb hirnévnek örvendő, kitünő minőségü

BEOCSINI Portland és Román cementből

valamint szántóföldek, kaszálók és szőlőhegyek jó karban tartásához

Szupferfoszfát Mütrágyát

„Hungária" védjegyével.

SINGER SÁNDOR Jánosháza

Bohn-féle természe-

BOHN Nagykikindai cserepe

Legjobb minőségü fedélcserép legolcsóbb árak mellett.

Tessék árjegyzéket kérni.

Képviselők keresztetnek

Bohn téglagyár Nagykikinda.

Egy jeles képzettségü szaksegédet hozatván,

fogorvosi műtermemben

mindenféle, rágásra és beszédre alkalmas kaucsuk lemezü és lemez nélküli **müdarabokat, arany koronákat, csapos fogakat, hidmunkákat a megrendelés napján elkészitek.**

VIDÉKIEK MEGVÁRHATJÁK.

Hibás állásu és tört darabokat 2 óra alatt kijavitok.

Öntött arany, égetett (nem utánzott) porczellán, platina, czement fogtömés.

Érzéstelenitett fog- és gyökérhuzás!

Mérsékelt ár, több évi jótállás! —— Rendelés d. e. 8-tól d. u. 6-ig.

Dr. Kórédi Simon fogorvos,

Pápa, Jókai Mór-utca, 16-ik szám. I. emelet. (Blum-féle ház.)

Eladó ház.

A sümegi utcában a vasuthoz közel egy 4 év előtt kőből épült ház, melyen

2 egy szobás lakás

van,

konyha és éléskamrákkal,

családi okok miatt eladó.

A háznak szép udvara van, gyönyörüen befásitva

gyümölcsfákkal. Kut az udvaron!

Nagy konyhakert.

Bővebb felvilágositást ad

a Jánnsháza és Vidéke kiadóhivatala.

Nyomatott Dinkgreve Nándor villamerőre berendezett könyvnyomdájában. Celldömölk.